

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 — —
 Negyedévre . . . 2 — 50
 Egy hónapra . . . 1 — —
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
 barmintva küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésében
 és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.
 alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasábolj per sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alkalmán külön megállapításra kerül. Bélyegdíj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

Szülötti közlemények minden per sorra 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz. alatt.)

Kéziratok nem adóznak vissza.

A kötelező tűzbiztosítás és tűzoltóság.

A művelt nyugat-európai államokban, ahol iskolázott nép van, a tűz és a jég elleni biztosítás általános szokás.

Nem így van azonban nálunk. A mi népünk hátramaradt, úgy, hogy nem bírja felfogni a tűz és jég elleni biztosításnak kiváló fontosságát.

Hiába beszélnek neki szellemi vezérei annak üdvös voltáról, azt látszólag elhiszi, de azzal indokolja indolenciáját, hogy nem telik neki ezen czélra, valójában pedig fatalizmusa folytán nem törődik vele. Házának biztonságát a jó Istenre bizzák s abban bízik, hogy a tüzet ezentul is elkerüli. A jégbiztosítással pedig egyáltalán nem gondol a nép és azt hiszi, hogy ez csak urnak való dolog.

A közép ilyen gondolkodású lévén nálunk, nézetem szerint a közigazgatási tényezőknek kellene kezökbe venniök ezt a népre nézve kiválóan fontos és üdvös dolgot.

A községek sommásan kellene biztosítani az előjárásának valamely jónevű biztosító-társulatnál és a népen ezen a czímen kiadott pénzt a biztosítás arányában behajtani.

Nálunk csak ekként lehet keresztülvinni a kötelező tűzbiztosítást, jó tanács vagy rábeszélés hiábavaló e tekintetben. Pedig a népre nézve az ilyen hatóságai biztosítás igen előnyös lenne, mert a biztosító-társulatok a tömeges biztosítások folytán szívesen nyújtanának százalék-leengedést.

A tűzbiztosításnak elhanyagolása a tüzvész esetében vagyoniilag megrendíti a népet, sőt egyeseket hajléktalan koldusokká tesz.

Ha valahol, úgy faluhelyeken kellene első sorban ezen kötelező biztosítást keresztülvinni, mert a falusi házak építésöknél fogva fakéményekkel, melyeket sohasem látott a kéményseprő, nádfedelekkel valószínű tűzfészkek.

Főleg a tavaszi viharos szelek támasztanak sokszor tüzet, amikor is egész községek hamuvá lesznek.

Nálunk a közigazgatási tényezők, bátran kimondhatjuk, nem teljesítik e részbeni kötelezőségeiket. Nem elég elrendelni és kibölcölni, hogy minden háznál kapitányviz és tűzhorog legyen, hanem elsősorban oda kell hatnia a közigazgatásnak, hogy a nép köteles, szigorú büntetés terhe alatt, biztosítani lakohelyeit.

Hiszzen igaz, a mi népünk igenis meg van terhelve adókkal, de azért jutna ezen célra is, ha a szesz italokra jut.

Másodsorban szervezni kell községenként tűzoltó-társulatokat és pedig szintén kötelezőleg. Mert ne gondolja senki, hogy a nép az önkéntes tűzoltó-egylethez önmagától belemegy. Hacsak a szolgabíró, akinek háta mögött a csendőrség áll — rá nem kényszeríti, magától bizony glédába még a legénység sem áll. Pedig minden községekben vannak katonaviselt emberek, akik már ügyesbék s akiknek jó példája a többieket is bekeritené. Csak természetes vezetés és erélyes kéz kell hozzá.

A kormány elrendelte, hogy minden községnek legyen vizipuskája. A főszert tehát megvan, a többi tűzoltó szereket is megszerezhetnék a községek, hogy tüzvész esetében megvédhessék házaikat, vagyonukat.

En merem állni, hogy a tűz elleni védekezés és a tűzoltó-egyletek szervezése sokkal fontosabb a kolera elleni óvintézkedéseknél, mert a községek védtelenül állnak szemben egy tüzvészszel. Vagyonosabb és nagyobb községeknek két-három nagyobb vízi-puskát is kellene szerezniök.

Ami a tűzbiztosítást illeti azt az államnak lakosai érdekében minél előbb kötelezővé kellene tenni.

Sajátságos, hogy ezen dolgokat a mi parlamentünkben nem tárgyalják. — Ugy látszik ez azért van, mert a belügyi tárca eddig mindig csak alárendelt tárgya volt, melylyel keveset törődtek.

Most újabban már ezen a téren is kezdenek egyetmást tenni. Így a közegészségügyre is vetnek némi pillantást, bár itt az

volna a főteendő, hogy közigazgatásunk gyökeresen reformáltassék. Mert a mi közigazgatásunk ma is sok vármegyében »more patrio« folyik. Pedig a közigazgatásnak százados mulasztásokat kell hazánkban helyrehozni és minden privát érdeket mellőzve, egyedül a közjót szolgálni. Az állam megköveteli pontosan lakosaitól az évi adót, nem érzi-e magát indíttatva arra, hogy amennyire csak lehet, a tűz által okozható károktól megvédje a népet? Ez pedig nálunk, a mi népünk másképen nem érhető el, — csakis a kötelező tűzoltó intézménynek keresztülvitele és a tűz elleni biztosításnak kötelezővé tétele által.

A kötelező jégbiztosítás szintén népünknek javára válnék, de erről kár szólni addig, míg a tűzbiztosítás, az első és főszükség, általánosítva nem lesz.

Albrecht István.

BELFÖLD.

Képviselő választás Körmenten. Emlegettük már lapunkban, hogy gróf Zichy Hermann, a körmenti választókerület országgyűlési képviselője lemond mandátumáról. A kerület függetlenségi és egyenlőségi párti vezérének Szombathelyen értekezletet tartottak a körmenti mandátum ügyében. A függetlenségi párt főfőjének a jelöltséget dr. Schaffer Imrénének, Udvardy Ferencnek, Tulok Benőnek, Hüber Jánosnak és többeknek, akik azonban vonakodván a jelölést elfogadni, most a központból küld a párt jelöltet és pedig valószínűleg György Eieket. A szabadelvű párt Megyeri Krausz Lajost fogja kandidálni.

Az államjegyek bevonása. Az államjegyek egyrészenek bevonásáról szóló törvényjavaslatot az osztrák képviselőház elfogadván, a javaslat legközelebb, esetleg már a jövő hét folyamán tárgyalás alá kerül a képviselőháznak pénzügyi bizottságában is. Ellenzéki részről, kérdést fognak a bizottsági tárgyalás során intézni a miniszterelnökhöz az osztrák-magyar bankkal folytatandó tárgyalások, illetőleg a bank által a magyar és osztrák pénzügyminiszterekhez intézett azonos tartalmu jegyzék ügyében. Politikai és pénzügyi körökben nem csekély érdeklődéssel várják a miniszter ez alkalommal teendő nyilatkozatait.

Az őszi nagy hadgyakorlatok. Az idei őszi hadgyakorlatoknak az Ipoly völgye lesz a középpontja. A hadgyakorlatokon 6000 katonára lesz együtt, s résztvesz benne a király

is, aki Balassa-Gyarmaton a diszes megyeházban fog lakni. — Báró Beck tábornagy, s a császári és királyi vezérkar főnöke szombaton Balassa-Gyarmatra érkezett, hogy megtekintse a terepet, melyen a nagy csatákat rendezik. A király az eddigi diszpozíciók szerint szeptember 15-én Nagy-Maroson megtekinti a hidépítő munkálatokat, szeptember 17-én pedig a főhírdíszállásra érkezik. Az első nagy összejövetél Vadkörtől, a romhányi síkon, a második pedig Luka-Négy körül lesz.

Vay Miklós báró öröke. Nem kis fontosságú kérdés, hogy kik lépjenek helyébe a közéletben az elhalt Vay Miklós bárónak. Nemesak új főrendiházi elnök lesz kinevezendő a minek az adott viszonyok között fokozott jelentősége van, hanem a lehető legrovidebb idő alatt koronaórt is kell választani, a mi tudvalevőleg az országgyűlés két házának együttes ülésében történik. Ez esetben — jelenti a felhivatalos — a választás csak protestáns választásra eshetik, s minthogy Vay báró helyét hitvallású volt, ezuttal első sorban ágostai hitvallású megválasztását fogják tervbe venni.

Szenzációs leleplezés.

Szenzációs leleplezést közöl a »Magyarország« cz. lap. A nevezett lapnak szerkesztősége birtokába jutott egy bizalmas jelentésnek, melyet a Kosmos nyomda vezérigazgatója Bloch a belügyminiszterhez intézett.

Ez iratból kitűnik az, hogy Bloch igazgató, Brandenburg szenzá, Vészi a »Pester Lloyd« munkatársa és Weisenbacher vállalkozó a hírlapkiadó vállalatot a kormány vezetése alatt létesítették.

A nevezett férfiak jelentést tettek az Ábrányi képviselővel folytatott tárgyalásról.

A miniszter az eredménnyel meg volt elégedve.

A Pesti Napló megvásárlásáról szóló jelentést a miniszter szintén helyeslőleg vette tudomásul.

Bloch igazgató a jelentésben elpanaszolja, hogy tőle a »Szabad Szó« cz. hírlapot Vészi 39.000 frtet alkudta meg.

Mivel tudta, hogy a Vészi háta mögött a miniszter áll, az alkut prefektnek tartotta. Ezt így be is jelentette snajt igazgatóságának, mely azt jegyzőkönyvileg tudomásul vette.

Vészi azonban csak 75 ezer frtot adott s így ő megkárosodott 25 ezer frtig, melynek megtérítését most a minisztertől kéri.

apád agg korát, elfordultál a te hitedtől, ugy-e megbecstelenítéd anyád emléké? . . . Verjen meg hát téged az az erős bosszualló Alláh, a kit te megtagadtál! Keményint meg felelted az eget, hogy legyen olyan, mint a vas; tegye a földet lábaid alatt olyanná, minő az aczél! . . .

A leány lesütött szemekkel, összeszorított ajkakkal állott apja előtt és nem védekezett, nem szólt semmit.

A zajongó öreg erre még borzasztóbban dühöngött:

— Látogasson meg téged Alláh undok betegséggel, hogy testedet a fekélyek, miként a siri férgek emésztsék és vessen meg téged az, mint hitvány személyt, a kiért eldobtat magadtól a hetedik ég hurijának méz-édes életét! . . .

A leány pedig ez utolsó átokra, mint szíven lött özike kínosan nyűszögött, megremegett egész testében és összerogyott — halva . . .

A vén ember ott állt mellette, — mint egy öldöklő kisérlet fehéren, többé nem átkozódott már hangosan, de ajkai szüntelen mozogtak, bizonyosan valami névtelen borzalmasságot sugogva. És a mint ott állott, mereven bámulva a halottra, csak megdörögött felette az ég és vakító villámmalv csapott le a színeből kikelt alak elé. . . Nem is látta többé a napot: megvakult.

Eddig tartott a nagyapó meséje. Remegtem akkor a félelem miatt, mert gyermek voltam, de most előttem áll a dráma teljes borzalmában és valahányszor csak megtört virágot látok, mindig eszembe jut e mese és mindég elgondolom: ime valaki újra elfeledte, hogy rajta lsten képmása van, hogy ő is a teremtes koronája volna.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

Az én bánatom.

*Két kis piezi gyermek. Oktondi ha nézi,
 Nem tudja, azt mondja, mit szeretek rajtok;
 Magam se; hisz úgy fáj, mikor őket nézem,
 S mikor a jövőbe kémltelez sóhajtok!*

Igmándy Miklós.

»Harun bég« átka.

Szegény nagyapó, mennyire szeretett ő engem s mily kedves volt ő nekem? . . . Mily sokszor ringatott a térdén ugy csöndes esténként a nagy boglyás kemence barátságos világa mellett! . . . Mily szép történeteket mondott el két haragos daljáról, Szilágyi Mihálynak most már romokban heverő váráról s a tatároktól felelt Bonyéról! . . .

Ime, csak egy nehányszor fordult az idő kereké és ő a porban már porrá lett.

Oh, minő keservesen zokogtam, midőn örökre bezárult az a beszédes száj, melynek minden szavát valódi gyermeki bensőséggel hallgattam. Még ma is behorija szívemet a fájdalom, midőn gondolatban vissza-vissza szállok abba a szép multba.

Zimankós, hideg este volt. Rémesen si vitott a szél kis kertünk gesztenyefái között, olykor-olykor meg-megrezegtette a ház ablakait. Én felve, reszketve húzódtam a jó nagyapó térdei közé és ő szeretettel, szelidséggel beszélt hozzám:

Ne felj kis fiam, nagyapó szeret téged és minden bajtold megvéd. És én ezen barátságos biztatásra rögtön térdeire kapaszkodtam, kér-

ve, hogy mondjon nekem valami mesét. Fejemre tette reszkető jobbát, hosszasan nézett szemeim közé és aztan lassan, nyomatékos hangon mesélni kezdett:

Akkorácska subancz voltam, mikor ez történt, mint a szomszédék Pistikája. Lakott ebben a mi kis falunkban egy messze földről ide szakadt fanatikus török, a kit otthon valószínűleg Harun bégnek neveztek, de a kit itt az egész vidéken csak »Harom bég« néven ösmertek. Olyan szép leánya volt, mint egy liljomszál; a szép Terkának nevezte az egész falu legénysége, nyilván valami zengzetes turkus névből keresztelvény át. Gyönyörű leányzó volt, hozzá hasonlót bajos lett volna találni az egész Szilágy mentén.

S ez a szép Terka szerette a mi falunkat, de még jobban szeretett benne valakit! Nem volt idegen a magyar valláshoz sem, de az apja? no, az bedugta füleit ennek a mi szépen kongó haragunknak a szavára és elfordult, ha Jezust emlegették előtte. De meg is lakolt érte, mert leánya belebolondult a Sándorba, a nyalka huszárgyerekbe. Hej! hogy tépte, rázta, hossa, kétágu ősz szakállát, hogy verte a mellét az öreg Harom bég, mikor ezt megtudta.

Pedig nagyon szerette leányát, intette is sokszor: Lányom, lányom, tubafa virága, agg korom reménye, ne csufold meg ősz apádat, ne fordulj el a te népedtől, mert bizony megver téged Alláh!

A szép Terka csak sirt, sirt ilyenkor keservesen, de hát nagyon imádtá azt a Sándor fiut. Nem hallotta apja fenyegetéseit, mert szerelme erősebb volt akarátánál és az ötödik parancsolatnál.

A két ifju csak találkozott egymással és a vén bég csak dühöngött, fenyegetőzött, de még mindig kedves volt előtte leánya

Összeállítás csendőrség és oláhság között.

Kolozsvár, május 14.

Balázsfalváról jelentik, hogy a begyülettel oláhság sűrű csoportokban felvonulást tartott az utcákon s aggasztó izgatott hangulat között indult a szabadság mezejére. Az egybesereglett oláhságot az izgatott szüntelenül bujtogatták, s midőn a tömeg kifejezetten el-lenséges magatartást kezdett tanúsítani, a csendőrség közbelepett és szétosztásra szólította fel az oláhságokat.

A tömeg eleinte engedett a csendőrség felszólításának, de a bujtogatók szavára csakhamar újból összeverődött, ellenállott, iszonyú ordítást csapott s a csendőrökre akart rohanni. Erre a csendőrök fegyverükhöz nyultak, s minthogy az oláhság újabb felszólításnak sem engedett, szuronyt szegezve szétugrasztották az oláhságot. Hir szerint több oláhság súlyosan megsebesült. Az eset híre mindenfelé nagy izgatottságot keltett.

Kolozsvár, május 14.

Marosújvárot az együtt levő oláhság ki-vonult a Balázsfalva felé menő vonathoz, hogy a holnapi gyűlésre utazók mellett tüntessen. A csendőrség felszólítására sem oszolván, szét, ez a tömeget erőhatálommal szét-verte.

Balázsfalva egész vidéke rendkívül izga-tott; az ott szétszórtan lakó magyarok ébren töltik az éjszakát.

KÜLFÖLD.

Csehek Franciaországban. Lyonból telegrafálják a következő mulatságos cseh-francia történetet: A cseh szokosítók szom-baton este érkeztek ide, hogy részt vegyenek a tornaversenyben. A pályaudvaron egy csomó ember körülfogta őket és elszedték a podgyá-szaikat, hogy majd a fogadóba viszik. A szo-kosítók csak később vették észre, hogy rá-szedték őket, mert podgyászaik, a melyekben egy cseh lobogó, ajándékok és ruhaneműk voltak, eltűntek. A rendőrség keresi a tolvaj-akat, de eddig még csak egy börtönt sikerült kézrekeríteni.

A szerb radikálisok. Belgrad, május 14. Nagy meglepetést és felháborodást keltett az a rendelet, amely megtiltja a radikálisok-nak, hogy nagy meetingjüket, a melyen a Milán visszahonosításáról szóló ukáz ellen akarnak tiltakozni, megtartsák. A radikálisok most már a legközelebbi vasnapra ki fogják erőszakolni az engedélyt, hogy gyűlést tarthassanak. Kiváncsian várja egész Szerbia, milyen rende-letet fog Sándor király a radikálisok terve el-len kibocsátani?

Felfedezett nihilista-összeeskü-vés. Oroszországban újabb nihilista-összeeskü-vést fedeztek fel, amelynek czéjára a czár és Petervár, Moszkva, Kíev s Varsó városok pol-gármestereinek meggyilkolása volt. Sok anar-kisztikus levelezést és sok kész bombát fog-laltak le. Az elfogatásokat még nem fejezték be.

Pokolgép Párisban. Mint egy párisi sürgöny jelenti, az avenue Kleberen tör-tént robbanás tettesét letartóztatták. Neve To-ronay, jelenleg marquer volt egy kávéházban, azeelőtt szolga volt a képviselőházban, és mint több tanu állítja, már egyszer mint anarchistát letartóztatták.

A vén Harun még régen meghalt; nyo-moruságos életét jóslással tengette sokáig. Azt hitte, hogy leánya mindig mellette van és sokszor akart utána nyulni, hogy a kép-zelt alakot átölje, de kezei örökre szívén maradtak úgy, mint a hogy ama rettenetes átok alkalmával odaszorította volt. A legény pedig — mint később megtudtam — sohasem jött haza a katonaságból.

Molnár Lőrincz.

A Vasárnapi Ujság május 13-iki száma 28 képpel, a következő tartalommal je-lent meg.

• Az új országház. (9 képpel: 1. Az új országház Steindl Imre tanár tervrajz után; — 2. Az új országház bokréta-ünnepélye. Pílanatnyi fénykép után. — 3. A kupolás csar-nok; — 4—9. Árpád, Szent István, Szent László, Kőnyves Kálmán, Nagy Lajos, Báthory István szobrai az új országházban, Róna, Szécsi, Köllő, Brestyán-szky, Mayer szobrászok-tól.) — Költőné nyek: »Strófkák Jósika Miklós születésének százados évfordulójára.« Endrődi Sándortól. »Ünnep.« Carducci Josué költemé-lye. Zempléni Árpádtól. »Hazaszeretet.« Dal-mady Győzőtől. — »A gyanu.« Elbeszélés a kalotaszegi népeletről. Irtá Gyarmathy Zsigáné (Kimmach László rajzaival. — »Egy forradalmi felhívás 1804-ből.« Közli Ince József. — »A játékos vége.« Elbeszélés. Irtá Bret Harte. — »A magyarok bejövetele.« Feszty Árpád kör-kepé. (tizenhárom képpel Feszty vázlatából: 1. Magyar vezérek; 2. A fejedelem nejének kocsija; 3. Lovas vitézek; 4. A győzelem ki-kiáltója; 5. Zászlótartó; 6. Magyarharcosok; 7. Podgyasz-szállítók stb.) — »Mátyás király lovas szobra.« (Ifj. Vastagh György pályamű-venek rajzaival.) — »Jósika emlékképe a Kisfaludy-társaságban.« — »A magyar tud. akadémia bölggyűlése.« — »Nagy Imre.« (Arcz-képpel.) »Irodalom és művészet.« »Közintéze-tek és egyletek, Sakkjáték, Keptalány, Egyve-leg st. l. rendes rovatok.

Hatvani István emlékjegyzetéből.

— Közli Milesz Béla. —

A hetvenes évek alatt többször főlemlit-tette a sajtó a büvőbájos, ördögös debre-czeni professor Hatvani nevét, a nélkül azonban, hogy valami újat, vagy meglepőt mondott volna róla. Jókai akkor irt »Magyar Faust-ja is például, valamint a korábbi Arany János irta »Hatvani«, nem egyéb, mint a már ismert Hatvani-mondák kedélyes és mesteri feldolgozása s a tulajdonképeni ko-molyabb ismertetését Hatvaniról b. e. Révész Imrénék köszönhetjük, ki a »Vasárnapi Ujság-ban« közzétette a jeles és híres tudós tanár arcképét és életrajzát, megismertette őt, mint valódi embert, kit ha kiemelünk is a babonák és ördögös mondák ráköltött ködképeiből: úgy is valami rendkívülinek tünik fel; s mint a múlt század egyik nagy szelleme akkori vi-szonyok közt sok oldalú ismerete s ritka tu-dománya által varázslólag lepte meg környe-zetét, a babonás hit pedig emberfeletti erőt s hatalmat tulajdonított neki.

Nem czéjára s soroknak jellemezni Hat-vanit s bővebben fejtegetni tudományát, erre még ugys mindig hiányzanak kellő adataink. Egy szerény zsebkönyv fekszik előttem, telve Hatvani saját kezűleg írott jegyzeteivel; ez családi örökségként jutott birtokomba, miután Hatvani István lányát Juliannát Milesz József előbb Kecskeméti majd debr. professor vet-te nőül 1777-ben. Végtelem sajnálom, hogy a jeles atyafi irataiból még eddig e könyvecskén s néhány családi okmányon kívül egyebet nem tudtam megszerezni; sokszor végig for-gattam ezt már még gyermek ifju koromban; azon reményben, hát ha a régi ördögös be-tűkből ragadna rám valami bűbajos mesterség.

Semmi, semmi még csak a sorok közül sem lehet ilyes valamit kiolvasni, mert ezek egyszerű szerény jegyzetek családi magán-életéből s utazásaiból, itt-ott orvosi, csillagá-szati jegyek, van egy pyrometer (tűz mérő) gépezet rajza s leírása, s midőn egyik lapon valamelyik szeretett gyermeke halálát mély vallásos fájdalommal írja, a másik lapon latin receptet jegyez fel finom czizmafényesítő, vagy tinta készítéséről.

Nem tudom, maradt-e felterjedesebb emlékirata, azonban hiszem, mert az egész zsebkönyv felette kicsiny ily esemény és tevé-keny dus élethez, mint az övé volt.

Azon reményben, miszerint a szives olvasó, ki oly sokszor élvezte az ördögös Hatvani-adomákat, talán érdeklődik fogja olvasni a híres professor saját jegyzeteit: ezennel közlök egyet mást ez emlékjegyzetekből addig is, míg az adatokat összegyűjtve, Hatvani-ról egy érdekesebb egész kerekded képet adhatnék.

I. Életrajz (Jegyezve 1759 ben.)

Én Hatvani István, szüleimre nézve ns. Hatvani Gergely és Mester Judit asszonytól, Rimaszombati városában születtem 1718. nov. 21-ik napján. És az atyám amár a nemes compactori mesterséget folytatta is, de ugyan-csak nemes kis Hontvármegyének sokszori comiszárusa volt és egyszermind jurátusa is. Az édesanyam atya Mester István rimaszom-bati notárius, azután bíró volt és ugyanazon hivatalában halt meg. — Postamesterséget is sok esztendeig viselt ugyan az említett város-ban. Az hazamban (t. i. szülővárosában) tanultam 15-esztendőig koromig és már rhetor-rá lettem. Innen Locconczra mentem által, az hol tanultam másfél esztendeig tisz. profes-sor Karman András ur keze alatt. Innen 25 febr. 1736 mentem Kecskemétre, ott voltam deák esztendeig. De mivel a mesterünk Marjai nevű megszélesödött, szégyelven visszamentem Losoncra, mentem ao. 1737. Révkomáromba praecceptorok; — itten töltöttem esztendőt. 1738-ban Komáromból Debreczenbe jöttem Szt. György napra, hogy subscribáljak mint szónok, azaz deák lehessenek.

Ez meg lett a nevem beírása által, de hely nem lévén, Losoncra visszamentem és ottan tanultam 1741-ik esztendőnek 6-ka ápr-ilisig. Addig az ur Gyürki István urammal, mint fiának Pálnak paedagogusa s részszerint deákja úgy laktam, míg a pestis Debreczenben elmul.

Másfél esztendeig benn laktam a debre-czeni kolegiumban, el-quentiae latine praeses-nek téttem az ifjabb deákok között. A debre-czeni kolegiumból tisz. akkori professor uraim testimonialisát megnyervén, die 13. oktobr. 1745. oskolai cursusomnak véget ve-ttem az hazában majd szüleim s atyámfiai látogatására mentem Rimaszombatra s Losoncra, 1746-ban 16. jan. Losoncra Pósonyba mentem, de circa 4. februarii érkeztem oda vagy hátrább, a felséges Consiliumtól kinye-rendő passus végett ott mulattam ad 12. ápr-ilis; 14-ta Bécshől megindulván 12 május Basileába (Bazel) érkeztem Helvétiaiban.

A következő 1747. esztendő ugyancsak május 12-dik napján az szokott cénáruktól után — sőt publica disputatio és theologicó critica animadversiók kiadása alkalmosságá-val az reformatus Ecclesianak rendes hivata-lu egyházi szolgálta száma közé bevettem és az egyházi szolgálata hatalmat vettem. Die 23. ejusdem, minekutánna az akadémia temp-lomban predikáltom volna, az basileai an-titestől cum impositionem anuum a szeni hivata'ra felszenteltem ugyanott a templomban.

Azután 1748-ban 9-dik ápril post habitam disputationem inauguralementem (a betegségeknek az arczból való felismeréséről) die dicta medicinae doctorrá tettem. Interea Tigurumban megfordultam innen die 30. ápril Hollandiába glaronai hajókkal elmentem és május elejére Trajectumba (Utrecht) érkeztem.

Májusnak elejétől fogva septemberig a leydai akadémiában laktam. Szeptemberben elindulván hajón a tengeren Hamburgba on-nan postán Berlinben s Frankfortumba (Frankfurt.)

Minthogy még 1748. die 3-ta febr. irtá az ur Domokos Márton főbíró ur, hogy a nemes debreczeni refertum collegiumban philosophia-ban és mathesisben professorrá hívják, hogy ez studiumokat közönségesen tanítsam, így Posonból 1-a dec. elindulván, sok igyes ba-joskodásim után 24-ta decemherbe érkeztem. 1749-ik esztendőben die 8-va januárii az nekem adsignált parohialis hazba jöttem. Die 18-a ejusdem mensis muneris initium feci oratione inaugurali habita in auditorio theo-ologiae. (Ugyanazon hónap 17-én megkezdem hivatalomat, beköszöntő értekezést tartván a hittani hallgatók terembe a mennyiségtan hasznáról a hittudományban).

(Folyt. köv.)

Debreczeni ingatlanok for-galma a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságánál f. évi május 5—12-ig.

Özv. Erdelyi Jánosné Kovács Zsuzsánna veszi, Szabó János csapó kerti szőlőjét 100 frtért.

Széles Imre és neje Péntek Juliánna ve-szik, Móricz András majorsági földé egyrészt 200 frtért.

Tóth Imre és neje Károlyi Juliánna ve-szik, Móricz András majorsági földé egyrészt 240 frtért.

Bodnár József és neje Takács Mária ve-szik, Móricz András majorsági földé egyrészt 200 frtért.

Nagy János és neje Takács Erzsébet ve-szik, Móricz András majorsági földé egyrészt 220 frtért.

Krézky Károly és neje Szabó Juliánna veszik, Móricz András majorsági földé egyré-szt 250 frtért.

D-ak Juliánna Csonka Imréné veszi, Móricz András majorsági földé egyrészt 210 frtért.

Fekete József és neje Kovács Zsuzsánna veszik, Lénárt Zsuzsánna Hegyi Sándorné busi-utca 724. sz. házat 1425 frtért.

Özv. Rácz Józsefné Nagy Juliánna veszi Füzesi Péterné Kovács Juliánna köntös kerti szőlőjét 650 frtért.

Özv. Dusa Istvánné Szarvas Zsuzsánna veszi Jókai János és neje Papp Teréz magos-utca 94. sz. házat 300 frtért.

Illesi Gyula és neje Bárony Irma ve-szik Szokol Juliánna n. csapó-utca 305. sz. házat 12,000 frtért.

Neubauer Lajos és neje Graff Terézia veszik Rajczy Vilmos és neje Vagner Ilona késes-utca 3521. sz. házat 3250 frtért.

Deák János és neje Szilágyi Zsuzsánna veszik özv. Seres Istvánné Jóna Sára csapó kerti szőlőjét 400 frtért.

Ladányi Sándor és neje Vég Juliánna veszik Móricz András majorsági földé egyré-szt 200 frtért.

Vég Sándor és neje László Juliánna veszik Nagy Erzsébet özv. Szentesi Bénéj-minné homokkerti szőlőjét 750 frtért.

Juhász Bálint és neje Hüse Juliánna veszik Diószegi Péter onodói földjét 1500 frtért.

Komlóssy Arthur veszi ifj. Bányai István és neje Harsányi Erzsébet onodói földjét 2455 frtért.

Özv. Mészáros Istvánné veszi Szabó Lajos és neje Simon Rozália homokkerti szőlő-jét 1225 frtért.

Prém Ferenc és neje Süvöltős Julián-na veszik Kovács Péter és neje Nagy Zsu-zsánna onodói földjét 2700 frtért.

Pelbárt Ferenc és neje Balogh Eszter veszik Magyar Istvánné Kállai Juliánna ho-mok-utca 3002. sz. házat 1500 frtért.

Magyar Istvánné Kállai Juliánna veszi Sallai István és neje Dobszai Erzsébet cser-utca 283. sz. házat 2000 frtért.

Csáki János és neje Szabó Zsuzsánna veszik Kovács Juliánna liba kerti földét 400 frtért.

Juhász István és neje Pongó Juliánna veszik Debreczeni Sára Szöllősi Andrásné tö-czőskerti szőlőjét 1000 frtért.

Sallai István és neje Dobszai Erzsébet veszik, Kállai Mihály hadház-utcai 904. sz. házat 2100 frtért.

Boros Márton veszi Czeglédi József köntös kerti szőlőjét 850 frtért.

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton d. u. a Gönczy-egyesület Otthonában.

Sétahangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u.

Munka-tanítás a közgyesület egyesület isko-lai műhelyében, szerdán és szombaton d. u. 3—5 óráig.

Május 16. Hajdúvármegye közgyűlése.

Május 19. Gazdász-majális a nagyerdei viga-dóban.

Május 19. Az ács ifjuság táncvigalma a »Mar-it«-fürdőben.

Május 26. Hittanhallgatók nyári táncvigalma a nagyerdei vígadóban.

Május 26. Az önálló munkás betegsegélyző pénztár nyári táncvigalma a Margit-fürdőben.

Május 27. A kaszinó rendkívüli közgyűlése. D. e. 10 ó.

Június 2. A debr. könyvnyomdászok júniálisa a Margit-fürdő táncztermében.

Jan. 2. Joghallgatók nyári táncvigalma a nagyerdei vígadóban.

Jan. 3. A függetlenségi kör táncvigalma a Margit-fürdőben.

Jan. 24. Lódiázás a nagyerdőn.

Ujdonságok.

* **A Hentzi-szobor veszályben.**

Két évvel ezelőtt, a budai honvédszobor le-leplezésének előkészületei közt a fővárosi ta-nuló ifjuság egy része s néhány ellenzéki képviselő és újságíró komoly tanácskozásokat folytatott a fölött, miként lehetne a Hentzi szobrot a honvédszobor leleplezése előtt zaj-talanul eltávolítani a budai váról. Akadt egy vállalkozó szellemű ifju, ki kész volt dinamit-hoz nyulni, hogy légerőpítse a szégyenoszlo-pot, a mérésekkeltek a Zágrábnak való aján-dékozás mellett voltak, végre abban történt megállapodás, hogy csöndes éjjel egymako-szorúval ékesítik fel a szobrot és leöntik kén-kőolajjal, mely tudvalevőleg hatalmasan ter-jesztí a vak rozsdát, mely aztán menthetlenül rövid idő alatt megész mindent, a mi vasból van. Ugy a koszorúzás, mint a leöntés meg-történt és a Hentziszobrot azóta eszi a rozsdá olyan arányban, hogy mindnyájunk nagy örö-mére nemsokára magától össze fog omlani. A katonai emlékeket gondozó bizottság úgy akarja elhárítani a fenyegető veszályt, hogy a napokban befesteti azt az otromba alkotmányt, mely évtizedek óta disztelenkedik Budavár főterén.

* **Meghívó.** A debreczeni ács ifjuság újból alakult egylete 1894 évi május hó 19-én, a »Margit-fürdő villanyvilágított nagy-ter-mében tánczvigalmat rendez. Belépti-díj 70 krajczár. A táncszéleten Zámbo József ze-nekara működik. Kezdeté este 8 órákor.

* **A debreczeni önálló munkás betegsegélyző pénztár** folyó évi május hó 26-án szombaton este a »Margit-fürdő villanyvilágított disztér-mében megalaku-lásának öröme, saját pénztára javára jóté-kony czélú zártkörű tánczvigalmat rendez. Be-lépti-díj személyenkint 70 kr. Jegyek előre válthatók a pénztári irodában Kossuth-utca 22 ik szám alatt, a vigalom napján este a pénztárnál. Felülízetések köszönettel elfogad-tatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Zenész: Zámbo József zenekara. Jöjűz ételekről és ita-lokról a vendéglős gondoskodik. Kezdeté este 8 órákor.

Fivér és nővér. Mikor a fucska született, a leány két éves volt és öröme fékezhetetlen volt a csinos kis játékoszer felett. Őt éves korában már rászólt a három éves kis emberkére, hogy viselje magát jól és engedelmessékedjék neki, mert ő az idősebb.

Nyolcz éves volt, mikor a fucska betöltötte htvodik évét és nem kevesebb volt rá büszke, hogy is-kolába jár, irni és olvasni tud. Mikor a kis fivér 10 éves lett, örvendett, hogy ő már 12 éves és hogy nem-sokára kisasszonnyak fogják szólítani.

Tizenhat éves korában mélységesen megvetette tizenégy éves fivérét, mert egy 16 éves leány már reprezentál a világban, meg egy tizenégy éves fiu még gyerek.

A mikor a fiu 16 éves lett, ő már 18 volt és mikor fivére boldogan beiratkozott az egyetemre, a kisasszony a 21-ik évre lépett és kiruzáltott magá-nak — néha pedig maga is kiruzált egy kicsit. 24 éves korában a fiatal ember visszatért üdvözölni nő-vérét, a ki időközben 2 évvel fiatalabb lett.

Mikor a férfi 30 éves korában megnősült, a kis-asszony 24 éves volt és mint nyoszolyóleány részt vett a nászmenetben. És midőn a férfi 36 éves lett, nővére már betöltötte a 25-ik évét és mindenkinek, a ki csak hallani akarta, elmondotta:

— Fivérem roppant szeretett engem. Folyton hordozott az ölében és ringatott a térdem. Persze, ak-kor ő már hosszú, nagy kamazs volt!

* **Meghívás.** A debreczeni vadászár-sulat f. évi május hó 30 napján, vasárnap: délután 3 órákor a városháza kis tanács-ter-mében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a vadászársulat tagjai tisztelettel meghívja a társulati alelnök. Tárgy: az elnöki állás betöltése, esetleg a hiányzó tiszviselők és választmányi tagok választása, továbbá, in-dítványok előterjesztése.

* **Megszökött kis leány.** Nagy Já-nos h.-bőszörményl sertéskereskedő 9—10 éves kis leánya Juliska megszökött atyjától Debre-czenbe s itt csavarogva tegnap fogta el a reo-dőrség a pétéria utcán.

* **A ki a rendőröket gyanúsítja.** Oláh Sándor ott találták a rendőrök a hat-ván utca végén, a járdán fekvő, holt részegen. Fölköltötték s ő tovább ment, de később azt panasolta, hogy a rendőrök, a kik felköltöt-ték, 18 frtjárt elvették. Persze, hogy a rendő-rség mindjárt elfogta s bekísérte, a kapitány-hoz, hol azonban tagad mindent.

* **Uj zenemű.** Lotter Adolf örmester, a debreczeni katonai zenekar egyik kiváló tagja, »La belle hongroise« czim alatt szalon-polkát adott ki. A sikerült zene művet öröm-mel ajánjuk a zenekedvelő közönség figye-lmébe. Kapható 60 krajvál Schmidt zenemű-kereskedésében.

Kossuth ifjukorából.

— Krónikás történetek. —

Hörk József, az eperjesi kollégium igaz-gatója, érdekes apróságokat mond el Kossuth Lajos eperjesi életről.

Kossuth, mikor elvégezte a jogot, az eperjesi kerületi táblához került gyakorlatra s

Kardos Sámuel ügyvéd n. Az aránylag igen fiatal e az eperjesi társaságoknál juságnak, a mely m latin ilyen mulatók társaságba szer a melyből azonban totta, elmondván, hogy n egy igen bonyolódott tartani.

Es fölkérte, hogy a nehéz ügyet azonnal veg-mányozza át és korrekci-bőlre reggeli 9 órára.

Kossuth azt mondta az ügyvéd eltávozott. Ha nem igen tudott aludni nyugtalanodott. Így tő fölkelt és bement az irod-nak már tanulmányozni-got. Persze Kossuth ne-torább.

Kardos Sámuel ure vissza a szobájába s mi-azt kérdezte a hajduját Kossuth? A válasz az van, de csak hajnali öt-láság addig tartott.

Es mikor az ügyv-között az irodába lépelt totta neki a kivonatoszítve, mely másnak har-

Jellemző esete ep-is, hogy egyszer, midő-nagy pathosszal mag-bölcsészeti tételt, ő ma-

A professzort bá-piritáni.

— No amice Kos-mit magyaroztam.

Es Kossuth fölkel-szóra.

Egyet fordít ekk-szor és azt mondja ne-— De most meg-

mit olvasott.

Ezt is elmondta.

A tanár elvezte s meggyőződik róla, hog-— Bene!

Hajdúvármegye

Hajdúvármegye-sága — gr. Degenfeld-alatt — ma d. e. tartó-gyűlést, mely szépen e-

Gr. D. e. e. f. e. nyitván a közgyűlést, indítvány adott be a

az egyházipolitikai refer-emleke ügyében. Kégy-meg b. Vay Miklós főtá-ról s indítványozza, a dorhoz, részvétartót közönsége. Az indítvány elfogadtatik.

A napirend előtt kérdést intéz, illetve tett kérdését az alisp-hajdu-kerület székház-számítatik be az eg-R á s ó Gyula alispán-mit az interpelláló is-Rásó Gyula alispán-

H a j d ú v á r m e g y e p o t á r o l . A jelenle-tárván, felolvasottnak.

S z i a n y Gyula lentésből, hogy a diffe-pusztítást okozott a v-ményben és H-Námas-írta. Kérdi az alisp-adni arra nézve, hogy nem irtható ki a diffe-gyökeresen segíteni e-nak tartana az eg-rendeletét.

Feltűnő az alisp-hogy Uzonyi Péter tanácsnok fejelemi t-vel indítottat meg, van, holott az ilyen t-sasággal kellene el-hogy az alispán biza-sürgetsével. (Helyesl-

R á s ó Gyula a-leli, hogy a differitiz-Hogy mi volt a diffe-jedésének oka s k-H.-Bőszörményben é-mértékben, azt nem-mindent lehetőt meg-Az Uzonyi féle ügy-nyitó bíróságnál sta-is kerte már ennek k-most is hajlandó, a-ján, átírni a fenyítő-e regóta huzódó ü-tására.

Dr. V a r g a G a differitiz nemcsak az egész alföldet sújt-nek oka a nép élett-rejlik. Ha a népben-erzete, ha a magyar-retni gyermekét, min-orvosi segélyt vesz a-helyzet.

nyári táncvizigalma...
nkás betegségyelő...
külső közgyűlése.
omdások júniálisa
táncvizigalma a
táncvizigalma a
rion.

ok.

veszélyben.
onédszobor le-
a fővárosi ta-
hány ellenzéki
tanácskozásokat
betanés a Hentzi
ezése előtt zaj-
rbói. Akadt egy
ez volt dinamit-
a szegényoszlo-
naknak való aján-
és abban történt
ajjal hagymako-
és leöntik kén-
hatalmasan ter-
menthetetlenül
nt, a mi vasból
a leöntés meg-
észi a rozsdá-
ajunk nagy örö-
ze fog omlani. A
bizottság úgy
veszélyt, hogy a
mba alkotmányt,
munkák Budavár

zeni ács ifuság
május hó 19-én,
világított nagy-
ez. Belepti-dj 70
bambó József ze-
8 órakor.

álló munkás

folvó évi május
Margite-fürdő
nében megalaku-
ára javára jóté-
almat rendez. Be-
Jegyek előre
Kossuth-utca
napján este a
szónéttel elfogad-
zatnak. Zenész:
zútelekről és ita-
dik. Kezdeté este

fücska született,
széketlen volt a csü-
korában már rászólt
viseje magát jól
6 a nősebb
fücska betöltötte
ra búcsú. hogy is-
Mikor a kis fiér 10
12 éves és hogy nem-
tani.

nyilvánosan megvetette
16 éves leány már
üzennégy éves nu
5 már 18 volt és
zott az egyetemre, a
és kurtizáltott maga-
zált egy kiest. 24
szatért üdvözölni nő-
talabb lett.

aban megmósult, a kis-
nyozólyoleány részt
a férfi 36 éves lett,
vét és mindenkinek a
lta:
rettet engem. Folyton
a térdén. Persze, ak-
z volt!

debreczeni vadásztár-
napján, vasárnap,
háza kis tanácsster-
est tart, melyre a
telettel meghívja a
az elnöki állás
gyzó tisztviselők és
ztása, továbbá, in-

s leány. Nagy Já-
ereskedő 9—10 éves
kótt atyjától Debre-
egnap fogta el a reo-

ököt gyanusítja.
a rendőrok a hat-
fekve, holt részegen,
ment, de később azt
rök, a kik felöltöt-
szése, hogy a rendőr-
kísérte, a kapitány-
mind-nt.

atter Adolf örmeister,
zenekar egyik kiváló
e— ezim alatt szalon-
lt zene művet öröm-
elő közönség ügyel-
Schmidt zenemul-

ukorából.
rténetek. —
erjesi kollégium igaz-
kat mond el Kossuth

lvégezte a jogot, az
került gyakorlatra s

Kardos Sámuel ügyvéd mellett volt patvarista
Az aránylag igen fiatal ember kedvence volt az eperjesi társaságoknak s egyik lelke az ifjúságnak, a mely m latni is szeretett. — Egy ilyen mulató társaságba keveredett bele egyszer a melyből azonban principalisa kiszóltotta, elmondván, hogy neki másnap délelőtt egy igen bonyolódott pörben kell beszédet tartani.

Es fölkérte, hogy a nagy csomót képező nehéz ügyet azonnal vegye a kezébe, tanulmányozza át és korrekt kivonatot készítsen belőle reggeli 9 órára.

Kossuth azt mondta, hogy meglesz, a mire az ügyvéd eltávozott. Haza ment, lefeküdt, de nem igen tudott aludni, mert az ügy miatt nyugtalanzkodott. Így történt, hogy éjjel felé fölkelt és bement az irodába, a hol Kossuthnak már tanulmányozni kellett volna a dolgot. Persze Kossuth nem volt ott. Mulatott tovább.

Kardos Sámuel uram kétségbeesve ment vissza a szobájába s mikor reggel fölébredt, azt kérdezte a hajdújától, hogy ott van-e már Kossuth? A válasz az volt, hogy igenis ott van, de csak hajnali öt óra óta, mert a mulatság addig tartott.

Es mikor az ügyvéd nagy aggodalmak között az irodába lépett, a patvarista átnyújtotta neki a kivonatot, — korrektül elkészítve, mely másnak három napjába került volna.

Jellemző esete eperjesi diák-életéből az is, hogy egyszer, midőn az egyik professzor nagy páthosszal magyarázott valami fontos bölcsészeti tételt, ő mást olvasott!

A professzort bántotta a dolog, rá akart piritani.

— No amice Kossuth! — mondja el, a mit magyaráztam.

Es Kossuth fölkel és elmondja — szóról-szóra.

Egyet fordít ekkor a dologon a professzor és azt mondja neki:

— De most meg már mondja el azt, a mit olvasott.

Ezt is elmondta.

A tanár elveszi a könyvet, megnézi és meggyőződik róla, hogy úgy van.

— Bene!

Hajdúvármegye közgyűlése.

Debreczen, május 16.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága — gr. Degenfeld József főispán elnöke alatt — ma d. e. tartotta tavaszi rendes közgyűlést, mely szépen volt látogatva.

Gr. Degenfeld József főispán megnyitván a közgyűlést, tudatja, hogy két önálló indítvány adatott be a mai közgyűlésre. Egyik az egyházipolitikai reformok, másik a Kossuth emléke ügyében. Kegyeletes hangon emlékszik meg b. Vay Miklós főrendiházi elnök elhunytáról s indítványozza, hogy fűához, b. Vay Sándorhoz, részvétirattal intézzen Hajdúvármegye közönsége. Az indítvány egyhangy helyesléssel elfogadtatik.

A napirend előtti ifj. Lengyel Imre kérdést intéz, illetve megújítja már régebben tett kérdését az alispánhoz az iránt, hogy a hajdú-kerület székházának jövedelme miért nem számíttatik be az egyes hajdú városoknak? Rásó Gyula alispán megnyugtató feleletet ad, mit az interpelláló is tudomásul vesz.

Rásó Gyula alispán bemutatja jelentését Hajdúvármegye 1893. évi állapota ról. A jelentés nyomtatásban szétosztatván, felolvasottnak tekintetik.

Szinay Gyula megdöbbenve látja a jelentésből, hogy a differitisz mily nagy mérvű pusztítást okozott a vármegyében. H.-Böszörményben és H.-Nánáson meg mindig nincs kiirtva. Kérdi az alispántól, tud-e felvilágosítást adni arra nézve, hogy e két városból miért nem irtható ki a differitisz? Nem lehetne-e gyökeresen segíteni e bajon? Szólo kívánatosnak tartaná az egészségügyi vizsgálat elrendelését.

Feltűnő az alispáni jelentésben az is, hogy Uzonyi Peter h.-böszörményi adóügyi tanácsnok feyelmi ügye, mely ezelőtt 4 évvel indított meg, még mindig folyamában van, holott az ilyen ügyet soron kívüli gyorsasággal kellene elintézni. Kívánatos lenne, hogy az alispán bizassék meg az ügy megszüntetésével. (Helyeslés.)

Rásó Gyula a kérdés első részére azt feleli, hogy a differitisz már csökkenő felben van. Hogy mi volt a differitisz nagy mérvű elterjedésének oka s különösen miért lépett föl H.-Böszörményben és H.-Nánáson oly nagy mértékben, azt nem tudja. A hatóság azonban mindent lehető meg tett a járvány elfojtására. Az Uzonyi féle ügyben kijelenti, hogy a feynyitó bíróságnál stagnál az ügy. Személyesen is kérte már ennek megszüntetését, valamint most is hajlandó, a közgyűlés határozata alapján, átírni a feynyitó bírósághoz, fölkérvén azt e régóta húzódo ügynek gyors lebonyolítására.

Dr. Varga Géza t. főorvos kifejti, hogy a differitisz nemcsak a mi vármegyénket, hanem az egész alföldet sújtja. E járvány terjedésének oka a nép életmódjában s szokásaiban rejlik. Ha a népben fölébred a köztisztaság érzete, ha a magyar ember is úgy fogja szeretni gyermekét, mint a zsidó, a ki azonnal orvosi segélyt vesz igénybe, akkor javulni fog a helyzet.

Szinay Gyula megnyugszik a nyert felvilágosításban s a jelentés további felszólalás nélkül elfogadtatik.

Olvasatik és minden megjegyzés nélkül elfogadtatik az alispáni időszakai jelentés.

Az országos törvénytar szerkesztősége az 1894 évi IV—IX törvényezikket megküldi. Kibírdettetnek.

Több miniszteri leirat felolvasása és a tárgysorozat 14 első pontjának letárgyalása után az indítványok tárgyalattak.

A h.-szoboszlói bizottsági tagok által beadott indítvány azt célozza, hogy intézzen Hajdúvármegye közönsége föliratot a képviselőházhoz a főrendiház reformja iránt, melyből a főpapok zárassanak ki. (Fölkialtasok: Elfogadjuk!)

Szinay Gyula kijelenti, hogy a függetlenségi párt már régen sürgeti a főrendiház reformját, mert a főrendiház jelenlegi formájában a mai alkotmányosság keretébe bele nem illeszthető. Ime, a legelső üdvös törvényjavaslatot is megbukatta a főrendiház. A kormánynak tavaly 25 szótöbbséggel bizalmatlanságot szavazott, most pedig 21 szótöbbséggel szavazta le a polgári házasságot. Látni való, hogy ilyen főrendiházzal a reform-javaslatokat keresztül vinni nem lehet. Szoboszló indítványa teljesen jogosult, de kérdés: időszerű-e? Szólo azon nézetben van, hogy az ügynek ártalmára volt a több törvényhatóság által a főrendiház reformja tárgyában beadott indítvány. Nem ezen alkalomból kifolyólag, de ettől eltekintve, kell kérésünk a főrendiház gyökeres reformját. Bizassék meg az alispán, hogy egy másik közgyűlésen hozzon a közgyűlés elé ilyen indítványt, mely ne részlegesen, hanem általános-ságban kérje a reformot. Nemesak a főpapoktól, hanem azon indigenaktól is szabadittassék meg a főrendiház, kik csak akkor jelennek meg, ha községüket képező javaslatot kell leszavazni.

Gróf Degenfeld József úgy látja, hogy az indítvány az egész főrendiház reformját kívánja.

Szivós Géza, vizsápellantást vetve a főrendiház mulljára, hosszabb beszédben ajánlja az indítvány elfogadását.

Ifj. Lengyel Imre nagy derűtléggel közt fejtegeti, hogy a papok kikergetése azért jött bele az indítványba, mert Esztergomban, a polgári házasság leszávozása után, Sujánszky nagy prépost beszédet tartván azt mondta, hogy a polgári házasság bukásának okai: a pápa által mondott mise, Vaszary nagy beszéde és a főrendi hölgyek ájtatos imádsága. Nem akarnak a főrendiházból minden papot kiküldeni, de kevesebb is elég belőlök.

Szinay Gyula többet akar, mint Szivós, mert ő nem részleges, hanem általános reformot kíván. Az indítvány szövegezésé nem szerencsés, mert úgy tűnik fel, mintha a reform csak arra irányulna, hogy az egyházi méltóságok zárassanak ki a főrendiházból, holott általános reformra van szükség.

Dr. Poppér Mór az indítványt időszerűnek tartja, de ő is az általános reformot óhajtja.

Degenfeld József úgy óhajtáná a feliratot intézni, hogy általánosságban kéréssek a főrendiház reformja, korlatoltassék a főpapok befolyása és azon főrendeké, kiket nem köt a hazához se hazafias érzet, se más tekintet.

A közgyűlés a főispán felszólalása értelmében határoz s a felirat közöltetni fog a társ törvényhatóságokkal.

A h.-böszörményi bizottsági tagok a következő indítványt nyújtották be:

Hajdúvármegye közönsége feliratilag kéri fel a Magyar törvényhozás képviselőházát Kossuth Lajos örökké élő emlékezetének és halhatatlan érdemeinek Magyarország törvénykönyvébe iktatása iránt.

Hajdúvármegye közönsége átíratban fejezi ki Budapest székes főváros irányában elismerését a nemzet nagy halottja temetése körül tanúsított, a hazafiasság magas színvonalán álló, a nemzet nagyságának s Kossuth dicsőségének megfelelő eljárásért.

Hajdúvármegye közönsége átíratban kéri meg a társ törvényhatóságokat az iránt, hogy a törvényhozáshoz intézett feliratát hasonló feliratokkal támogatni sziveskedjenek.

Ezen indítvánnyal kapcsolatban felolvasattak Szabolcs-Bars- és Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyék rokon tárgyu átíratai.

Rásó Gyula alispán időszerűtlennek tartja az indítványt azon részét, mely a Kossuth érdemeinek törvénybe ígtatását célozza. Javasolja, hogy a törvénybe ígtatás kérdése felett ez alkalommal térjen a közgyűlés napirendre.

Uzonyi Peter, az indítvány egyik aláírója, az ősi közgyűlés tárgyai köze kéri az indítvány főtételét. Gróf Degenfeld József, ifj. Lengyel Imre és Szinay Gyula felszólalása után az indítványnak a törvénybe ígtatásra vonatkozó része ezuttal levéteztet a napirendről, a Budapest fővárosához intézendő köszönő irat elküldése azonban elhatározottat.

Megesáppant érdeklődés mellett folyt tovább a közgyűlés. Apróbb tárgyak voltak napirenden s csak itt-ott történt felszólalás.

A Beregszászban II. Rákóczi Ferencz emlékére emelendő szoborra a megye területén gyűjtést rendeznek. A debreczeni Kossuth-szobor bizottság gyűjtő ívét ad acta teszik, miután a vármegye tisztviselői ugyis kaptak gyűjtő-íveket. Végül a vármegyei főszámvevő jelentéseit tárgyalták.

Legujabb.

Hazafelé.
A »Debreczen« eredeti távirata.

Zágráhból vettük ma délben a következő táviratot:

Tegnap d. u. a fumei városi polgárság 250 területű fényes bankettet adott. A résztvevők fele vendég volt, fele pedig fumei. Debreczenből megjelentek a banketten: Lengyel Imre, Mark Endre, Dr. Magoss György, Krasznai Ferencz, Komlósy Arthur, Dr. Körössy Kálmán. Az első poharköszöntőt Baththyáni kormányzó mondotta magyar nyelven, majd olaszul a királyt köszöntötte fel; Ciotta poddesza a magyar dalosokért és vendégekért emelt poharat; Lung György Fiumét és a poddeszát elvette, Lengyel Imre pedig a kormányzót. Még ezeken kívül számos poharköszöntő mondatot. Fiuméből való elutasításunk s bucsuzásunk reudkívül szívélyes volt. Minden fölhávis nélkül több ezer főnyi közönség kijött a vasúti állomáshoz s lelkesülten evvívazott és eljenzett. A debreczenieknek azt mondták, hogy ez a látogatás nem volt revanche, mert a debreczenieknek külön kell eljőnniök Fiuméba. A bucsuzási jeleneten is meglátszott a magyar dal hódítása s örömmel mondhatjuk, hogy Fiume teljesen a miénk!

Alom...

I.
Zola Emilnek, a híres regényírónak, van két lánya.

Szépek, mint a fésző rózsabimbó s ártatlanok, mint maga az ártatlanság. Szinte csodálja az ember, hogy abban a romlott párisi levegőben hogy nohetett fel két ilyen üde virágszál.

Hej! de vigyáz is rájuk apjuk, mint a szemefényére. Tolvajtól pedig nehéz lopni. Zola nemcsak leírni tudja, de ismeri a bűnt. Tudja, hogy a bűn mindenhoza befurakodik s éppen azért valóságos kínai fallal zárta el leányait a világtól. Nem szabad nekik nála nélkül se nyait a világtól. Nem szabad nekik nála nélkül se nyait a világtól. Nem szabad nekik nála nélkül se nyait a világtól.

Egyeszer így szól Zolahoz a két lány: Apa! miért nem olvashatjuk mi a te regényeidet?

— Mert nem nektek való!
— Miért?
— Megutálnátok tőle a világot s megundorodnátok önmagatoktól.

— Hát te nem olyan könyvet írsz, mint a többiek?
— Nem!
— Nem tudsz olyat írni?
— Tudok, de nem akarok.

— Apa kedves, írjál egy olyan regényt, amit mi is elolvashassunk.
Zola elkacagta magát s azt mondta rá, hogy: jó.

— Aztán tudod, apa, egy lány legyen a hősnője.
— Nem lehet!
— Miért?
— Mert a nő mind bűnös.

— Mi is?
— Azzá lennétek a legelső alkalommal, no de ez nem nektek való.

— De, apa, hisz a férfiak is bűnösök, magad mondtad egyszer: a férfi bűnösebb a legbűnösebb nőnél, mert ő a gyenge, ő a csabító!
— Igaz, de ez a bűn a férfinak: dicsőség; a nőnek: gyalázat.

— Milyen igazságtalanság, a ti bűnötökért mi bűnhödünk.
— Jól van! valamit kérdezek tőletek: Igazságos az Isten?
— Persze hogy az.

— Nahát, latjátok, az Isten is Ádámot meg Évát büntette meg, nem a kigyót, pedig a kigyó volt a bűne csabító.

II.
Zola tehát megígerte lányainak, hogy ír egy regényt, egyenesen az ő számukra.

Hozzá fogott az »Alom« megírásához s dolgozott rajta százzszor nagyobb buzgalommal, mintha a kiadónak dolgoznék.

Lányai lázas kíváncsisággal várták a regény bejezését.

Végre készen lett. Még meg sem száradt az utolsó lapon a tinta, rohant vele a lányok szobájába.

Lent voltak a kertben, tehát oda ment. Olyan boldognak érezte magát, mint egy fiatal író, kinek először jelenik meg neve az újságban.

Lányai a vadszöllővel beütött lugásban ültek.

— Meglesem őket — gondolta Zola — most is biztosan az »Alomról« beszélgetnek. Nem csalódot.

— Tetszik neked a papa új regénye, amit nekünk ír?
— Nem.
— Nekem se.

— Legjobban tetszik »Nana.«

— Hej! ha tudná apa, hogy olvastuk minden regényét.

Eleget hallott. Lassan visszaosont, hóna alá csapta a kéziratot s ment a kiadóhoz.

Tar Zoltán.

A két emeletes városháza.

Régen halljuk már tervezgetni a városházának két emeletesre építését. Illetékes körvök már régen elhatározták, hogy miután a városház mostani helyisége nem felel meg a városi adminisztráció követelményeinek, a kívánalmakhoz képest bővíteni, kiegészíteni fogják. Hallottunk hangokat, hogy már a megkezdés stadiumában vagyunk, a lapokban évek óta állandó kora tavaszi újdonsággal megjelent a hír, hogy a városházát e tavaszon megkezdik építeni. Később, napok mulva azután »visszaszavta« a rovat vezető a hírt s a két emeletes városházát »újdonság«-a tényét regisztrálta, hogy az építkezés elmarad.

Az első lépés.
Városunk egyik ifju mérnöke Stahlgéza részint a felsőbb hivatali körök, részint a közönség közóhajának engedve sok munkával és fáradsággal megadta az első lépést az építkezéss munkálatainak s ez által előadhatatlanná tette a fontos kérdés megoldását.

Javaslat a nagy építkezés tárgyában.
Stahlgéza mérnök egy szerey javaslatot terjesztett be a városi tanácshoz, mely javaslatot részben a városházán ma tárgyalt a tanács a hétfőről, a közbejött ünnepeket másnapja miatt elmaradt tanácsülésben. Mi, kiknek alkalmunk volt beletekintés végett átnézni a javaslatot, örömmel konstatalhatjuk, hogy minden pontja a czélszerűség, a kényelem s a könnyen kivihetőség elvén alapul s hogy a szakértői vélemény vagy éppen semmi, vagy nagyon kevés módosításával egész terjedelmében elfogadható. A javaslat, mely kiterjed a legapróbb részletekre, arra irányul, hogy Debreczen város, mely különösen építkezés tekintetében oly rohamosan emelkedik, a javaslat megszívélése mellett készüldő s elfogadandó tervrajz szerint egy olyan díszes épületet nyerne a város legközpontján a főtéren, mint talán a vidéki városok közül egy sem.

A javaslat főbb részletei.
A) A toronyos városháza.

A javaslat első és legfontosabb része az az általános meghatározás, hogy az újonnan épüldő városháza kétemeletesre építessék, felül tűzorségi toronnyal ellátva, óra lappal, szabályszerű óra-szerkezettel. (Debreczenben ugyanis ez idő szerint valamennyi óra úgy jár, mint a hogy neki tetszik, az óralapokból pedig éppen csak halvány sejtelmé lehet a közönségnek az idő »előrehaladottságáról.«) A torony erkélyvel lenne körül vendő.

B) A közgyűlés terme.

A közgyűlési terem, mely a legkiemelkedőbb pontja lenne az építkezésnek, a legtagasabb terme lenne az új épületnek, körülbelül 300—400 bizottsági tagra volna számítva, földszinten, a megfelelő karzati helyiségekkel. Külön emelvényen lenne elhelyezve az elnök ségi asztal, az elnök tanács és jegyzők stb. részére, mely mellett mennyezetes emelvényen a hírlapírók asztala lenne elhelyezve.

C) A nyomda.

A nyomda mostani helyére a kis piac felőli részen úgy mint a Kossuth és Piac-utcai földszinten boltok tervezendők s a városi nyomda a keleti szárnyban a jelenlegi börtön részén helyezendő el.

Apróbb részletek.

A régi épület vastag falai — a javaslat szerint szilárdságuk épségben hagyása czéljából az utcai ablakok, ajtók és az épület homlokzatának kapuja lehetőleg megahagyandók. A földszinti mennyezet nagyrészen megtartandó, a többi mennyezet tűzbiztos anyaggal és szerkezettel tervezendő.

Azonban a jelenlegi boltajtók, kirakatok, ablakok s minden épület felszerelési részek újonnan vendők számítás alá. A javaslat mellé vannak csatolva az összes, az új épületben a kényelemnek s aczélszerűségnek megfelelőleg elhelyezendő hivatali helyiségek kimutatása is.

A pályázatok kihirdetése, bekerülési ár.

A javaslat szövege ezután a pályázat kitűzéséről is. A javaslat szerint már most kell pályázatot kiírni a városnak és pedig a pályázatot beérkezésének határidejéül az év augusztus 18-ikát kitűzve. A beérkezett pályázatok felett annak idejében a polgármester, egy tanácsnok, a főmérnök és a városi tanács által felkérendő a m. kir. mérnök és építési egyesület 3 tagja fog dönteni, az így alakult bíráló bizottság a legjobb terv készítőjét bízávn meg az építési munkálatokkal s a művezetőséggel. A bekerülési ár 230,000 forra van előirányozva. A pályázók részére hirdetmény bocsájtassék ki, melyben jelezve legyen, hogy a tanács a pályázók részére a következőket bocsájtja rendelkezésre:

1) A telek helyiség rajzát 1: 720 arányban;
2) A jelenlegi épület pincze, földszint, első emelet alaprajzát, keresztmetszetét 1:200 arányban;
3) A jelenlegi épület s környezetének fénykép felvételt.

